

Apéndice gramatical

O alfabeto

LETRA	NOME	PRONUNCIA
a	a	[a]
b	be	[b]
c	ce	[θ] (ou [s]), [k]
d	de	[d]
e	e	[e], [ɛ]
f	efe	[f]
g	gue	[g] (ou [h])
h	hache	– (cero)
i	i	[i]
l	ele	[l]
m	eme	[m]
n	ene	[n]
ñ	eñe	[ɲ]
o	o	[o], [ɔ]
p	pe	[p]
q	que	[k]
r	erre	[r], [r̄]
s	ese	[s]
t	te	[t]
u	u	[u]
v	uve	[b]
x	xe	[ʃ], [kʃ]
z	zeta	[θ] (ou [s])

Ademais das mencionadas, existen outras grafías que se empregan en galego para palabras que proceden doutras linguas ou da lingua medieval: *ç* (cedilla), *j* (iota), *k* (ka), *w* (uve dobre) e *y* (i grego).

Outras grafías que se empregan na ortografía moderna do galego son os dígrafos.

DÍGRAFO	NOME	PRONUNCIA
ch	ce hache	[tʃ]
gu	gue u	[g] (ou [h])
ll	ele dobre	[ʎ] (ou [j])
nh	ene hache	[ɲ]
qu	que u	[k]
rr	erre dobre	[r̄]

A acentuación

Levan acento gráfico as seguintes palabras:

Palabras agudas ou oxítonas que rematan en *vogal*, en *vogal + n*, en *vogal + s* ou en *vogal + ns* (Ex: *mazá*, *latín*, *café*s, *camión*s). OBS: Non se acentúan as palabras monosílabas nin as rematadas en ditongo decrecente (Ex: *fe*, *colleu*, *papeis*).

Palabras graves ou paroxítonas que rematan en consoante distinta de *-n* ou *-s* (Ex: *automóbil, conquistábel, fácil*) e en grupos consonánticos distintos de *-ns* (Ex: *bíceps, clímax*). Tamén se acentúan as palabras graves que rematan en ditongo decrecente (Ex: *posíbeis, amábeis*).

Palabras esdrúxulas ou proparoxítonas levan sempre acento gráfico (Ex: *autónomo, mágoa, vocálico*).

Acentuación de *i, u* en hiato: acentúanse graficamente cando van inmediatamente antes ou despois dunha vogal átona, para indicar que ambas as dúas vogais non forman ditongo (Ex: *baúl, partía, muiño, constituír, raíña, rúa*). OBS: Non levan acento gráfico cando entre elas vai intercalado o *h* (Ex: *prohibo*).

Casos especiais:

a) Acento diacrítico:

á (<i>a + a</i> art; subst)	a (art; pron; prep)
ás (<i>a + as</i> art; subst)	as (art; pron)
bóla ('esfera')	bola (de pan)
cá (<i>ca + a</i>)	ca (conx)
cás (<i>ca + as</i>)	cas (prep)
chá ('plana')	cha (<i>che + a</i>)
chás ('planas')	chas (<i>che + as</i>)
có (<i>ca + o</i>)	co (<i>con + o</i>)
cós (<i>ca + os</i> ; subst)	cos (<i>con + os</i>)
cómpre ('é mester')	compre ('merque')
cómpren ('son mester')	compren ('merquen')
dá (pres e imp do verbo <i>dar</i>)	da (<i>de + a</i>)
dás (pres do verbo <i>dar</i>)	das (<i>de + as</i>)
dó ('compaixón')	do (<i>de + o</i>)
é (pres do verbo <i>ser</i>)	e (conx)
fóra (adv)	fora (antepret dos verbos <i>ser</i> e <i>ir</i>)
má ('ruín')	ma (<i>me + a</i>)
más ('ruíns')	mas (<i>me + as</i>)
máis (adv e pron)	mais (conx)
nó (subst)	no (<i>en + o</i>)
nós (pron tónico; pl de nó)	nos (pron átono; <i>en + os</i>)
ó (<i>a + o</i>)	o (art; pron)
ós (<i>a + os</i>)	os (art; pron)
óso (do corpo)	oso (animal)
pé (parte do corpo)	pe (letra)
péga ('obxecto' de pegar)	pega ('paxaro')
póla ('rama')	pola ('galiña'; <i>por + a</i>)
pór ('poñer')	por (prep)
présa ('apuro')	presa ('prendida'; 'presada')
sé (dun bispado; imp do verbo <i>ser</i>)	se (conx; pron)
só (adv e adx)	so (prep)
té ('infusión')	te (pron; letra)
vén (pres do verbo <i>vir</i>)	ven (pres do verbo <i>ver</i> ; imp do verbo <i>vir</i>)
vés (pres do verbo <i>vir</i>)	ves (pres do verbo <i>ver</i>)
vós (pron tónico)	vos (pron átono)

- b) Os estranxeirismos de uso habitual seguen as regras xerais de acentuación, aínda que non estean adaptados ao galego (Ex: *iglú, accésit, bádminton*). Os estranxeirismos que rematan en *-y* reciben o mesmo tratamento ca as palabras rematadas en *-i* (Ex: *playboy, hóckey, whisky*). Tamén se poden manter na súa forma orixinal cando exista conciencia do seu carácter de estranxeirismo.
- c) O verbo con pronome enclítico ou cos alomorfos do artigo determinado *lo(s), la(s)* compórtase coma se fose unha soa palabra (Ex: *amábala, fixéronllelo, bébe-la auga*). O acento diacrítico das formas verbais mantense cando van seguidas dunha forma átona do pronome (Ex: *éche, dáлло*).
- d) Os adverbios en *-mente* non levan acento gráfico ao ser palabras graves rematadas en vogal (Ex: *amablemente, amabelmente*).
- e) Os interrogativos e exclamativos só levan acento gráfico cando introducen interrogativas ou exclamativas indirectas en que sexa preciso marcalo para evitar anfiboloxías (Ex: *dille qué queres/dille que queres*).
- f) As palabras compostas xa soldadas non manteñen o acento gráfico do primeiro elemento (Ex: *vichelocrego*).

Formación do plural

As palabras que rematan en vogal ou ditongo engaden un *-s* (Ex: *musulmá/musulmás; rei/reis*). Os estranxeirismos que rematan en vogal tamén forman o plural engadindo *-s* ou ben respectan a forma de plural da lingua de orixe (Ex: *hippy/hippys, hippies*).

As palabras que rematan en consoante:

- N*: engaden un *-s* (Ex: *camión/camións, lambón/lambóns*).
- L*:
 - Monosílabas engaden *-es* (Ex: *cal/cales, el/eles, fel/feles, fol/foles, gol/goles, mal/males, mel/meles, mil/miles, mol/moles, pel/peles, ril/riles, rol/roles, sal/sales, sol/soles, tal/tales, til/tils, val/vales, vil/viles, xel/xeles*).
 - Polisílabas que non sexan agudas: engaden *-es* (Ex: *móbil/móbiles*).
 - Polisílabas agudas: engaden *-is* con perda do *-l* final (Ex: *animal/animais, papel/papeis*).
 - Palabras compostas que teñen como segundo elemento algún dos monosílabos anteriores engaden *-es* (Ex: *xirasol/xirasoles*).
- R* ou *-Z*: engaden *-es* (Ex: *luz/luces, paz/paces*). Os estranxeirismos seguen a regra xeral (Ex: *húsar/húsares*), aínda que aqueles que non están moi integrados poden formar o plural engadindo *-s* (Ex: *póster/pósteres, pósters*).
- S* ou *-X* [ks]: as palabras agudas que acaban en *-s* forman o plural con *-es* (Ex: *deus/deuses*), excepto aquelas que rematan en grupo consonántico (Ex: *fax, luns*) que permanecen invariables.
- Noutras consoantes, distintas das anteriores engaden *-s* (Ex: *club/clubs, tic/tics, anorak/anoraks, boicot/boicots, sprint/sprints*).

Formación do feminino

- Nomes que rematan en *-N*:
 - Substantivos e adxectivos que rematan en *-án* forman o feminino en *-á* (Ex: *cristián/cristiá, irmán/irmá*), excepto os caracterizadores despectivos, que o fan en *-ana* (Ex: *lacazán/lacazana, charlatán/charlatana*).
 - Substantivos e adxectivos que rematan en *-ón* forman o feminino en *-oa* (Ex: *anfitrión/anfitríoa, patrón/patróa*), menos aqueles en que *-ón* é un sufixo aumentativo ou deverbais pexorativo, que forman o feminino en *-ona* (Ex: *fal-tón/faltona, mandón/mandona*).
 - Substantivos e adxectivos que rematan en *-ín* forman o feminino en *-ina* (Ex: *danzarín/danzarina, cantarín/cantarina*), excepto *ruín*, que é invariable.
 - Adxectivos que rematan en *-úm*: forman o feminino en *-úa* (Ex: *vacín/vacúa*), excepto *común*, que é invariable, e *euscaldún*, que o fai en *euscalduna*).
 - O único nome que remata en *-én* é *refén*, pero é invariable.
- Nomes que rematan en vogal ou ditongo tónicos:
 - Os substantivos que rematan en vogal tónica tenden a engadir *-a* na formación do feminino (Ex: *bisavó/bisavoa*), menos aqueles que sexan invariables (Ex: *chimpancé, xirafa*). Mentres os adxectivos tenden a ser invariables (Ex: *somalí*).
 - Nu, cru, recrú, só, mao* ('ruín'), *grou, xudeu* e *sandeu* forman o seu feminino en *núa, crúa, recrúa, soa, má, grúa, xudía* e *sandía*.
- Nomes que rematan en *-ÉS*:
 - Os xentilicios e adxectivos que rematan en *-és*, forman o feminino en *-esa* (Ex: *chinés/chinesa, portugués/portuguesa, montés/montesa*), menos os invariables (Ex: *cortés*).
- Casos especiais:
 - Algunhas palabras forman o feminino de xeito especial sobre a base léxica do masculino, como *abade/abadesa, actor/actriz, heroe/heroína, tsar/tsarina, sacerdote/sacerdotisa*, etc.

A diérese

Empregase coa letra *u* para indicar que se pronuncia esta vogal nas sílabas *güe, güi* (Ex: *bilingüe, lingüística, unguento, pingüín*).

Empregase tamén sobre a letra *i* na primeira e segunda persoas de plural do copretérito de indicativo, para indicar que forma sílaba de por si (aínda que é átono, distinguíndoo así das formas do presente de subxuntivo, en que o *i* forma ditongo), dos verbos rematados en *-aer, -oer, -aír* e *-oír* (Ex: *traíamos, traíades; moíamos, moíades; saíamos, saíades; oíamos, oíades*). OBS: Os verbos en *-uír* tamén levan diérese no copretérito de indicativo ao formar tamén o *i* sílaba propia, aínda que non presenten confusión coas formas de presente de indicativo (Ex: *construíamos, construíades*).

O apóstrofo

Admítase o seu uso para reproducir o galego falado (Ex: *cand'o vexas dimo*).

Tamén se pode empregar nos títulos de obras ou publicacións que comezan por artigo e que poidan contraer coas preposicións *en* ou *de* (Ex: *Traballa n'O Correo Galego*).

Signos de interrogación e de admiración

Márcanse ao final do período interrogativo ou admirativo mediante os signos ? e !, respectivamente (Ex: *Quen chamou? Gañamos!*). Tamén se poderán colocar ao principio cos signos ¿ e ¡, respectivamente, cando poida haber ambigüidades de lectura.

O artigo

Artigo determinado

	MASCULINO	FEMININO
SING	o	a
PL	os	as

Existe a variante alomórfica *lo(s)*, *la(s)*, só obrigatoria tras da preposición *por* e o adverbio *u* (Ex: *Foi pola herba; u-lo rapaz?*).

Esta variante alomórfica pode, ademais, empregarse na escrita nos seguintes casos:

- Despois de infinitivo, das formas verbais conxugadas que rematan en *-r* ou *-s* e dos pronomes enclíticos *nos*, *vos* e *lles* (Ex: *Ven colle-los cartos; comprámo-lo pan; déuvo-lo ela*).
- Despois dos pronomes tónicos *nós* e *vós* seguidos dunha precisión numérica (Ex: *Nó-los dous somos amigos*).
- Despois de *ambos*, *entrambos* e *todos*, e os seus femininos, da preposición *tras* e da conxunción (*e*) *mais* (Ex: *Entrámbolos dous acabaremos antes; trala noite chega o día; ti e mailo teu curmán sodes o demo*).

Contraccións das preposicións *a*, *con*, *de* e *en* co artigo determinado:

ART PREP	O	A	OS	AS
A	ao/ó	á	aos/ós	ás
CON	co	coa	cos	coas
DE	do	da	dos	das
EN	no	na	nos	nas

O encontro da conxunción comparativa *ca* co artigo determinado pode solucionarse *ca o(s)*, *ca a(s)*, ou mediante a contracción *có(s)*, *cá(s)* (Ex: *Son máis bos ca os/cós meus*); pero esta contracción non se realizará na escrita cando a conxunción vai seguida da preposición *a* (Ex: *Deulle máis cartos á miña filla ca á túa*).

Artigo indeterminado

	MASCULINO	FEMININO
SING	un	unha
PL	uns	unhas

Contraccións das preposicións *con*, *de* e *en* co artigo indeterminado

ART PREP	UN	UNHA	UNS	UNHAS
CON	cun	cunha	cuns	cunhas
DE	dun	dunha	duns	dunhas
EN	nun	nunha	nuns	nunhas

Cando a preposición non forma parte da mesma frase ca o artigo, non se realiza a contracción (Ex: *De un garda estar alí, non chocarían*).

O demostrativo

		MASCULINO	FEMININO	NEUTRO
I	SING	este	esta	isto
	PL	estes	estas	—
II	SING	ese	esa	iso
	PL	eses	esas	—
III	SING	aquel	aquela	aquilo
	PL	aqueles	aquelas	—

Combinación do demostrativo co indefinido *outro*.

		MASCULINO	FEMININO
I	SING	estoutro	estoutra
	PL	estoutros	estoutras
II	SING	esoutro	esoutra
	PL	esoutros	esoutras
III	SING	aqueloutro	aqueloutra
	PL	aqueloutros	aqueloutras

Existen tamén as formas plenas, *este outro, ese outro, aquel outro*, tanto para o masculino como para o feminino, que son ademais as únicas válidas para o neutro: *isto outro, iso outro, aquilo outro*.

Contraccións do demostrativo coas prep *de* e *en*

		MASCULINO	FEMININO	NEUTRO
I	SING	deste/neste	desta/nesta	disto/nisto
	PL	destes/nestes	destas/nestas	—
II	SING	dese/nese	desa/nesa	diso/niso
	PL	deses/neses	desas/nesas	—
III	SING	daquel/naquel	daquela/naquela	daquilo/naquilo
	PL	daqueles/naqueles	daquelas/naquelas	—

Estas contraccións non teñen lugar cando a preposición non rexe o substantivo que vai modificado polo demostrativo: *de estas conclusións seren aceptadas*.

Os posesivos

PERSONA		SING		PL	
		MASC	FEM	MASC	FEM
SING	1ª	meu	miña	meus	miñas
	2ª	teu	túa	teus	túas
	3ª	seu	súa	seus	súas
PL	1ª	noso	nosa	nosos	nosas
	2ª	voso	vosa	vosos	vosas
	3ª	seu	súa	seus	súas

Pronomes persoais

Serie tónica

Nº	PERSONA	SUXEITO	FORMAS OBLICUAS				
			LIBRES		LIGADAS		
			NON REFLEX	REFLEX	NON REFLEX	REFLEX	
SING	1ª	eu	min		comigo		
	2ª	ti				contigo	
	3ª	el, ela		si	—	consigo	
PL	1ª	nós / nosoutros -as			connosco		
	2ª	vós / vosoutros -as			convosco		
	3ª	eles, elas		si	—	consigo	

Contracción do pronome persoal de terceira persoa coas preposicións *de* e *en*.

PREP \ ART	EL	ELA	ELES	ELAS
DE	del	dela	deles	delas
EN	nel	nela	neles	nelas

Serie átona

Nº	PERSOA	XÉNERO	NON REFLEXIVO		REFLEXIVO
			DATIVO	ACUSATIVO	
SING	1ª		me		
	2ª		che te		
	3ª	MASC	lle	o, lo, no	se
	FEM	a, la, na			
PL	1ª		nos		
	2ª		vos		
	3ª	MASC	lles	os, los, nos	se
	FEM	as, las, nas			

As formas *o(s)*, *a(s)*, *lo(s)*, *la(s)*, *no(s)* e *na(s)* son variantes combinatorias que se usan en determinados contextos:

–*lo(s)*, *la(s)* úsanse cando o pronome é enclítico dunha forma verbal (excluído o participio) ou pronominal rematada en –*s* ou –*n* (Ex: *comer/comelo*, *comes/cómelo*) e tras o adverbio *u* (Ex: *ulo?*).

–*no(s)*, *na(s)* úsanse tras formas verbais que rematan en ditongo (Ex: *hai/haino*, *deu/deuno*).

–*o(s)*, *a(s)* úsanse no resto dos casos (Ex: *collo/cóllo*, *comín/comino*, *non quero/non o quero*).

Concorrencia dos pronomes en dativo co acusativo de terceira persoa:

DAT \ ACUS	O/LO	A/LA	OS/LOS	AS/LAS
ME	mo	ma	mos	mas
CHE	cho	cha	chos	chas
LLE	llo	lla	llos	llas
NOS	nolo	nola	nolos	nolas
VOS	volos	vola	volos	volas
LLES	llelo	llela	llelos	llelas

Cuantificadores

algún(s), algunha(s)	un(s), unha(s)	demasiado(s), demasiada(s)
alguén	varios, varias	máis
algo	pouco(s), pouca(s)	menos
ningún(s), ningunha(s)	bastante(s)	tanto(s), tanta(s)
ninguén	abondo(s), abonda(s)	todo(s), toda(s)
nada	moito(s), moita(s)	cada; cadaquén
ren/res	ben	ambos(as); entrambos(as)

Algún(s), *algunha(s)* e *outro(s)*, *outra(s)* contraen coas preposicións *en* e *de*: *nalgún(s)*, *nalgunha(s)*; *dalgún(s)*, *dalgunha(s)*; *noutro(s)*, *noutra(s)*; *doutro(s)*, *doutra(s)*.

O indefinido *un(s)*, *unha(s)*, cando funciona como adxectivo, presenta as mesmas contraccións ca o artigo indeterminado, pero cando se usa como pronominal non se representa na escrita a contracción coa preposición *con* (*non foi nin con un nin con outro*).

Identificadores

outro(s), outra(s)	o(s) demais, a(s) demais
calquera; quenquera	o(s) máis, a(s) máis
tal(es)	certo(s), certa(s)
mesmo(s), mesma(s)	determinado(s), determinada(s)
propio(s), propia(s)	

Relativos, interrogativos e exclamativos

que	canto(s), canta(s)
quen	cuxo(s), cuxa(s)
cal(es)	

Numerais

Cardinais

cero	dezaseis	oitenta
un/unha	dezasete	oitenta e un/unha
dous/dúas	dezaioito	noventa
tres	dezanove	noventa e un/unha
catro	vinte	cen
cinco	vinte e un/unha	cento un/unha
seis	trinta	douscentos/duascentas
sete	trinta e un/unha	trescentos/trescentas
oito	corenta	catrocentos/catrocentas
nove	corenta e un/unha	cincocentos/cincoentas, quiñentos/quiñentas
dez	cincuenta	seiscientos/seiscentas
once	cincuenta e un/unha	setecentos/setecentas
doce	sesenta	oitocentos/oitocentas
trece	sesenta e un/unha	novocentos/novecentas
catorce	setenta	mil
quince	setenta e un/unha	

Ordinais¹

primeiro	décimo quinto	sesaxésimo primeiro
segundo	décimo sexto	septuaxésimo
terceiro	décimo sétimo	septuaxésimo primeiro
cuarto	décimo oitavo	octoxésimo
quinto	décimo noveno	octoxésimo primeiro
sexto	vixésimo	nonaxésimo
sétimo	vixésimo primeiro	nonaxésimo primeiro
oitavo	trixésimo	centésimo
noveno	trixésimo primeiro	centésimo primeiro
décimo	cuadraxésimo	milésimo
undécimo/décimo primeiro	cuadraxésimo primeiro	milésimo primeiro
duodécimo/décimo segundo	quincuaxésimo	millonésimo
décimo terceiro	quincuaxésimo primeiro	millonésimo primeiro
décimo cuarto	sesaxésimo	

Multiplicativos

dobre; duplo, dupla	séptuplo, séptupla
triplo, tripla	óctuplo, óctupla
cuádruplo, cuádrupla	nónuplo, nónupla
quíntuplo, quintupla	décuplo, décupla
séxtuplo, séxtupla	céntuplo, céntupla

Partitivos

medio, media	décimo, décima
terzo, terza	onceavo, onceava
cuarto, cuarta	doceavo, doceava
quinto, quinta	centésimo, centésima
sexto, sexta	milésimo, milésima
sétimo, sétima	millonésimo, millonésima
oitavo, oitava	
noveno, novena	

¹ Todas as formas admiten morfemas de xénero e número que repercuten só no segundo elemento (Ex: *décimo sexta*).

Verbo**Paradigmas regulares**

	1ª Conjugación AMAR	2ª Conjugación VARRER	3ª Conjugación PARTIR
PRESENTE IND	amo amas ama amamos amades aman	varro varres varre varremos varredes varren	parto partes parte partimos partides parten
COPRETÉRITO IND	amaba amabas amaba amabamos amabades amaban	varría varrías varría varriamos varriades varrían	partía partías partía partíamos partiades partían
PRETÉRITO IND	amei amaches amou amamos amastes amaron	varrín varriches varreu varremos varrestes varreron	partín partiches partiu partimos partistes partiron
ANTEPRETÉRITO IND	amara amaras amara amaramos amarades amaran	varrera varreras varrera varreramos varrerades varreran	partira partiras partira partiramos partirades partiran
FUTURO IND	amarei amarás amará amaremos amaredes amarán	varrerei varrerás varrerá varreremos varreredes varrerán	partirei partirás partirá partiremos partiredes partirán
POSPRETÉRITO IND	amaría amarías amaría amariamos amariades amarían	varrería varrerías varrería varreríamos varrerriades varrerían	partiría partirías partiría partiríamos partiriades partirían
PRESENTE SUBX	ame ames ame amemos amedes amen	varra varras varra varramos varrades varran	parta partas parta partamos partades partan
PRETÉRITO SUBX	amase amases amase amásemos amásedes amasen	varrese varreses varrese varrésemos varrésedes varresen	partise partises partise partísemos partísedes partisen

FUTURO SUBX	amar amares amar amarnos amardes amaren	varrer varreres varrer varreremos varrerdes varrerren	partir partires partir partirmos partirdes partiren
IMPERATIVO	ama amade	varre varrede	parte partide
INF CONX	amar amares amar amarnos amardes amaren	varrer varreres varrer varreremos varrerdes varrerren	partir partires partir partirmos partirdes partiren
FORMAS NOMINAIS	INF amar	INF varrer	INF partir
	XER amando	XER varrendo	XER partindo
	PART amado	PART varrido	PART partido

Verbos con alteracións

Verbos en *-CER* e *-CIR* (menos *facen*, *dicen* e derivados)

	OBEDECER	TRADUCIR
PRESENTE IND	obedezo obedeces obedece obedecemos obedecedes obedecen	traduzo traduces traduce traducimos traducides traducen
COPRETÉRITO IND	obedecía obedecías obedecía obedecíamos obedeciades obedecían	traducía traducías traducía traducíamos traduciades traducían
PRETÉRITO IND	obedecín obedeciches obedeceu obedecemos obedecestes obedeceron	traducín traduciches traduciu traducimos traducistes traduciron
ANTEPRETÉRITO IND	obedecera obedeceras obedecera obedeceramos obedecerades obedeceran	traducira traduciras traducira traduciramos traducirades traduciran

FUTURO IND	obedecerei obedecerás obedecerá obedeceremos obedeceredes obedecerán	traducirei traducirás traducirá traduciremos traduciredes traducirán
POSPRETÉRITO IND	obedecería obedecerías obedecería obedeceríamos obedeceríades obedecerían	traduciría traducirías traduciría traduciríamos traduciriades traducirían
PRESENTE SUBX	obedeza obedezas obedeza obedezamos obedezades obedezan	traduza traduzas traduza traduzamos traduzades traduzan
PRETÉRITO SUBX	obedecese obedeceses obedecese obedecésemos obedecésedes obedecesen	traducise traducises traducise traducísemos traducísedes traducisen
FUTURO SUBX	obedecer obedeceres obedecer obedeceremos obedecerdes obedeceren	traducir traducires traducir traduciremos traducirdes traduciren
IMPERATIVO	obedece obedecede	traduce traducide
INF CONX	obedecer obedeceres obedecer obedeceremos obedecerdes obedeceren	traducir traducires traducir traduciremos traducirdes traduciren
FORMAS NOMINAIS	INF obedecer	INF traducir
	XER obedecendo	XER traducindo
	PART obedecido	PART traducido

Verbos con radical rematado en vogal

Verbos rematados en *-EAR*, *-OAR*, *-IAR*, *-UAR*

	PASEAR	ACAROAR	OFICIAR/FIAR¹	MINGUAR¹
PRESENTE IND	paseo paseas pasea paseamos paseades pasean	acaroo acaroas acaroa acaroamos acaroades acaroan	oficio/fío oficias/fías oficia/fía oficiamos/fiamos oficiades/fiades ofician/fían	minguo minguas mingua minguamos minguades minguan
COPRETÉRITO IND	paseaba paseabas paseaba paseabamos paseabades paseaban	acaroaba acaroabas acaroaba acaroabamos acaroabades acaroaban	oficiaba/fiaba oficiabas/fiabas oficiaba/fiaba oficiabamos/fiabamos oficiabades/fiabades oficiaban/fiaban	minguaba minguabas minguaba minguabamos minguabades minguaban
PRETÉRITO IND	paseei paseaches paseou paseamos paseastes pasearon	acaroiei acaroaches acaroou acaroamos acaroastes acaroaron	oficieí/fieí oficiaches/fiaches oficiou/fiou oficiamos/fiamos oficiastes/fiastes oficiaron/fiaron	mingüei mingüaches minguou minguamos minguastes minguaron
ANTEPRETÉRITO IND	paseara pasearas paseara pasearamos pasearades pasearan	acaroara acaroaras acaroara acaroaramos acaroarades acaroaran	oficiara/fiara oficiaras/fiaras oficiara/fiara oficiaramos/fiaramos oficiarades/fiarades oficiaran/fiaran	minguara minguaras minguara minguaramos minguarades minguaran
FUTURO IND	pasearei pasearás paseará pasearemos pasearedes pasearán	acaroarei acaroarás acaroará acaroaremos acaroaredes acaroarán	oficiarei/fiarei oficiarás/fiarás oficiará/fiará oficiaremos/fiaremos oficiaredes/fiaredes oficiarán/fiarán	minguarei minguarás minguará minguaremos minguaredes minguarán
POSPRETÉRITO IND	pasearía pasearías pasearía paseariamos paseariades pasearían	acaroaría acaroarías acaroaría acaroariamos acaroariades acaroarían	oficiaría/fiaría oficiarías/fiarías oficiaría/fiaría oficiariamos/fiariamos oficiariades/fiariades oficiarían/fiarían	minguaría minguarías minguaría minguariamos minguariades minguarían
PRESENTE SUBX	pasee pasees pasee paseemos paseedes paseen	acaroee acaroees acaroee acaroemos acaroedes acaroen	oficie/fie oficies/fies oficie/fie oficiemos/fiemos oficiedes/fiedes oficien/fien	mingüe mingües mingüe mingüemos mingüedes mingüen
PRETÉRITO SUBX	pasease paseases pasease paseásemos paseásedes paseasen	acaroase acaroases acaroase acaroásemos acaroásedes acaroasen	oficiase/fiase oficiases/fiases oficiase/fiase oficiásemos/fiásemos oficiásedes/fiásedes oficiasen/fiasen	minguase minguases minguase minguásemos minguásedes minguasen

FUTURO SUBX	pasear paseares pasear pasearmos paseardes pasearen	acaroar acaroares acaroar acaroarmos acaroardes acaroaren	oficiar/fiar oficiares/fiares oficiar/fiar oficiarmos/fiarmos oficiardes/fiardes oficiaren/fiaren	minguar minguares minguar minguarmos minguardes minguaren
IMPERATIVO	pasea paseade	acaroa acaroade	oficia/fía oficiade/fiade	mingua minguade
INF CONX	pasear paseares pasear pasearmos paseardes pasearen	acaroar acaroares acaroar acaroarmos acaroardes acaroaren	oficiar/fiar oficiares/fiares oficiar/fiar oficiarmos/fiarmos oficiardes/fiardes oficiaren/fiaren	minguar minguares minguar minguarmos minguardes minguaren
FORMAS NOMINAIS	INF pasear	INF acaroar	INF oficiar/fiar	INF minguar
	XER paseando	XER acaroando	XER oficiando/fiando	XER minguando
	PART paseado	PART acaroado	PART oficiado/fiado	PART minguado

¹ Entre estes verbos que rematan en *-IAR* e *-UAR* hai aqueles en que *ia, io, ie, uo* e *ue* forman ditongo, e os que forman hiato. Os do primeiro tipo son os máis abundantes, e adoitan derivar do substantivo en *-io, -ia*, como *cambiar, oficiar, viciar*, etc. Os do segundo tipo son menos frecuentes, e correspóndense cos substantivos en *-io, -ía*, como *adiar, agoniar, arrefriar, asubiar, aviar, chilar, confiar, desafiarse, desconfiar, espíar, fiar, guiar, liar, miar, porfiar, variar, vixiar* e outros da familia léxica. Tamén seguen este modelo *ansiar* e *paliar*.

Verbos en *-AER, -OER, -AÍR, -OÍR* e *-UÍR*

Caer (*decaer, recaer*), *choer, doer* (*condoer*), *moer* (*remoer*), *proer, roer* (*corroer*), *oír* (*desoír, entreoír*), *saír* (*sobresaír*), os derivados de *traer* (*atraer, distraer...*), son regulares, pero intercalan un *-i-* entre a raíz e a desinencia cando esta comeza por *o* ou *a*.

Os verbos en *-UÍR*, tipo: *arguír, atribuír, concluír, construír, contribuír, destituír, destruír, diluír, fluír, imbuír, restituír*, etc, e derivados, son regulares.

	RECAER	MOER	SAÍR	OÍR	INCLUÍR
PRESENTE IND	recaio recaes recae recaemos recaedes recaen	moio moes moe moemos moedes moen	saio saes sae saímos saídes saen	oio oes oe oímos oídes oen	inclúo inclúes inclúe incluímos incluídes inclúen
COPRETÉRITO IND	recaía recaías recaía recaíamos recaíades recaían	moía moías moía moíamos moíades moían	saía saías saía saíamos saíades saían	oía oías oía oíamos oíades oían	incluía incluías incluía incluíamos incluíades incluían
PRETÉRITO IND	recaín recaíches recaeu recaemos recaestes recaeron	moín moíches moeu moemos moestes moeron	saín saíches saíu saímos saístes saíron	oín oíches oíu oímos oístes oíron	incluín incluíches incluíu incluímos incluístes incluíron

PRESENTE SUBX	recaia recaias recaia recaíamos recaíades recaian	moia moias moia moíamos moiades moian	saia saias saia saíamos saíades saian	oia oias oia oíamos oiades oian	inclúa inclúas inclúa incluamos incluades inclúan
IMPERATIVO	recae recaede	moe moede	sae saíde	oe oíde	inclúe inclúede

Verbos en *-ER* (< *-eer*) e *-IR* (< *-iir*)

Seguen este modelo: *crer, descrer, ler, reler, trasler, sobreser, rir, sorrir* e derivados.

	LER	RIR
PRESENTE IND	leo les le lemos ledes len	río ris ri rimos rides rin
COPRETÉRITO IND	lía lías lía liamos liades lían	ría rías ría riamos riades rían
PRETÉRITO IND	lin liches leu lemos lestes leron	rin riches riu rimos ristes riron
ANTEPRETÉRITO IND	lera leras lera leramos lerades leran	rira riras rira riramos rirades riran
FUTURO IND	lerei lerás lerá leremos leredes lerán	rirei rirás rirá riremos riredes rirán
POSPRETÉRITO IND	lería lerías lería leríamos leriades lerían	riría rirías riría riríamos ririades rirían

PRESENTE SUBX	lea leas lea leamos leades lean	ría rías ría riamos riades rían
PRETÉRITO SUBX	lese leses lese lésemos lésedes lesen	rise rises rise rísemos rísedes risen
FUTURO SUBX	ler leres ler lermos lerdes leren	rir rires rir rirmos rirdes riren
IMPERATIVO	le lede	ri ride
INF CONX	ler leres ler lermos lerdes leren	rir rires rir rirmos rirdes riren
FORMAS NOMINAIS	INF ler	INF rir
	XER lendo	XER rindo
	PART lido	PART rido

Verbos con alternancias vocálicas no radical do verbo

Verbos en *-ER*

Os verbos en *-ER* que teñen *-e-*, *-o-* como últimas vogais do lexema presentan unha alternancia [´ε], [´ɔ] (2ª e 3ª persoa de singular e 3ª de plural do presente de indicativo)/[´e], [´o] (no resto), cando son tónicas.

Quedan excluídos desta alternancia os verbos *querer, quecer, esquecer, poder, deber, crer, ler* e *sobreser*, así como os seus derivados.

PRESENTE IND	BEBER	COMER
	bebo [´e] bebes [´ε] bebe [´ε] bebemos bebedes beben [´ε]	como [´o] comes [´ɔ] come [´ɔ] comemos comedes comen [´ɔ]

PRESENTE SUBX	beba [ˈe] bebas [ˈe] beba [ˈe] bebamos bebades beban [ˈe]	coma [ˈo] comas [ˈo] coma [ˈo] comamos comades coman [ˈo]
IMPERATIVO	bebe [ˈe]	come [ˈo]

Verbos en -IR

	ADVERTIR ¹	SERVIR ²	FUXIR ³
PRESENTE IND	advirto advirtes advirte advertimos advertides advirten	sirvo serves [ˈɛ] serve [ˈɛ] servimos [e] servides [e] serven [ˈɛ]	fujo foxes [ˈɔ] foxe [ˈɔ] fuximos fuxides foxen [ˈɔ]
PRESENTE SUBX	advirta advirtas advirta advirtamos advirtades advirtan	sirva sirvas sirva sirvamos servades sirvan	fuxa fuxas fuxa fuxamos fuxades fuxan
IMPERATIVO	advirte advertide	sirve servide	fuxe fuxide

¹ Seguen este modelo: *adherir, agredir, competir, concernir, conferir, diferir, discernir, divertir, dixerir, espelir, espir, inferir, inserir, investir, inxerir, medir, pedir, preferir, proferir, referir, reflectir, repetir, revestir, suxerir, transferir, transgredir, vestir* e derivados.

² Seguen este modelo: *asentir, conseguir, consentir, desmentir, ferir, malferir, mentir, perseguir, proseguir, resentir, sentir, seguir* e derivados.

³ Hai dous tipos de verbos con *u* como vogal final do lexema no infinitivo:

a) Os que seguen o paradigma de *partir* e son regulares: *argüir, asumir, atuir; (-cluír) concluír, excluír, incluír, recluír; (-cumbir) incumbir, sucumbir, etc; cumprir* 'completar'; *(-cutir) discutir, percutir, repercutir, etc; curtir, derruír, diluír, diminuír; (-ducir) aducir, conducir, deducir, inducir, reducir, seducir, traducir, etc; embutir, escapulir, esculpir, estatuír, gruñir, fluír* (e derivados); *fulxir, refulxir; (-fundir) fundir, afundir, confundir, difundir, infundir, refundir; imbuír, insurxir; (-ludir) aludir, eludir; nutrir, presumir, resumir, rustrir; (-stituír) constituír, destituír, ins-tituír, prostituír, reconstituír, restituír, substituír; (-struír) construír, destruír, instruír, obstruír, reconstruír; suplir; (-tribuír) atribuír, contribuír, distribuír, retribuír, etc; tupir, desentupir, entupir; unir* (e derivados); *unxir; urxir* e *zurcir*.

b) Os que seguen o modelo de *fuxir*: *acudir, bulir, cubrir, cumprir* 'ser mester', *cuspir, durmir, engulir, fundir* 'render', *fixir, lucir, mulir, muxir, pulir, ruxir, sacudir, subir, sufrir, sumir, tusir, ulir, urdir, xunguír, xurdir*, e derivados.

Paradigma dos verbos irregulares

	CABER	DAR	DICIR ¹	ESTAR ²
PRESENTE IND	caibo cabes cabe cabemos cabedes caben	dou dás dá damos dades dan	digo dis di dicimos dicides din	estou estás está estamos estades están

COPRETÉRITO IND	cabía cabías cabía cabíamos cabíades cabían	daba dabas daba dabamos dabades daban	dicía dicías dicía diciamos diciades dicián	estaba estabas estaba estabamos estabades estaban
PRETÉRITO IND	couben coubeches coubó coubemos coubestes couberon	dei dechés deu demos destes deron	dixen dixeches dixo dixemos dixestes dixeron	estiven estiveches estivo estivemos estivestes estiveron
ANTEPRETÉRITO IND	coubera couberas coubera couberamos couberades couberan	dera deras dera deramos derades deran	dixera dixeras dixera dixeramos dixerades dixeran	estivera estiveras estivera estiveramos estiverades estiveran
FUTURO IND	caberei caberás cabirá caberemos caberedes cabarán	darei darás dará daremos daredes darán	direi dirás dirá diremos diredes dirán	estarei estarás estará estaremos estaredes estarán
POSPRETÉRITO IND	cabería cabérias cabería caberiamos caberiades cabrían	daría darías daría dariamós dariades darían	diría dirías diría diriamos diriades dirían	estaría estarías estaría estariamos estariades estarían
PRESENTE SUBX	caiba caibas caiba caibamos caibades caiban	dea deas dea deamos deades dean	diga digas diga digamos digades digan	estea esteas estea esteamos esteades estean
PRETÉRITO SUBX	coubese coubeses coubese coubésemos coubésedes coubesen	dese deses dese désemos désedes desen	dixese dixeses dixese dixésemos dixésedes dixesen	estivese estiveses estivese estivésemos estivésedes estivesen
FUTURO SUBX	couber couberes couber coubermos couberdes couberen	der deres der dermos derdes deren	dixer dixeres dixer dixeramos dixerdes dixeren	estiver estiveres estiver estivermos estiverdes estiveren
IMPERATIVO	cabe cabede	dá dade	di dicide	está estade

INF CONX	caber caber caber caber caber	dar dares dar darmos dardes daren	dicir dicires dicir dicirmos dicirdes diciren	estar estares estar estarmos estardes estaren
FORMAS NOMINAIS	INF caber	INF dar	INF dicir	INF estar
	XER cabendo	XER dando	XER dicindo	XER estando
	PART cabido	PART dado	PART dito	PART estado

¹ Conxúganse así os derivados de *dicir*: *contradecir*, *desdicir*, *predicir*. *Bendecir* e *maldicir* adoitan seguir un modelo regular, aínda que tamén poden seguir o paradigma de *dicir*, sobre todo no presente de indicativo e subxuntivo.

² *Arrestar*, *contrastar*, *obstar*, *prestar* e *restar* son totalmente regulares.

	FACER¹	HABER	IR	PODER
PRESENTE IND	fago fas fai facemos facedes fan	hei has ha, hai habemos habedes han	vou vas vai imos ides van	podo podes pode podemos podedes poden
COPRETÉRITO IND	facía facías facía faciamos faciades facían	había habías había habiamos habíades habían	ía ías ía íamos íades ían	podía podías podía podiamos podíades podían
PRETÉRITO IND	fixen fixeches fixo fixemos fixestes fixeron	houben houbeches houbo houbemos houbestes houberon	fun fuches foi fomos fostes foron	puiden puideches puido puidemos puidestes puideron
ANTEPRETÉRITO IND	fixera fixeras fixera fixeramos fixerades fixeran	houbera houberas houbera houberamos houberades houberan	fora foras fora foramos forades foran	puidera puideras puidera puideramos puiderades puideran
FUTURO IND	farei farás fará faremos faredes farán	haberei haberás haberá haberemos haberades haberán	irei irás irá iremos iredes irán	poderei poderás poderá poderemos poderedes poderán

POSPRETÉRITO IND	faría fariás faría fariamos fariades farián	habería haberías habería haberíamos haberíades haberían	iría irías iría iriamos iriades irían	podería poderías podería poderíamos poderíades poderían
PRESENTE SUBX	faga fagas faga fagamos fagades fagan	haxa haxas haxa haxamos haxades haxan	vaia vaias vaia vaiamos vaiades vaian	poida poidas poida poidamos poidades poidan
PRETÉRITO SUBX	fixese fixeses fixese fixésemos fixésedes fixesen	houbese houbeses houbese houbésemos houbésedes houbesen	fose foses fose fósemos fósedes fosen	puidese puideses puidese puidésemos puidésedes puidesen
FUTURO SUBX	fixer fixeres fixer fixermos fixerdes fixeren	houber houberes houber houbermos houberdes houberen	for fores for formos fordes foren	puiden puideres puiden puidermos puideres puideren
IMPERATIVO	fai facede	— —	vai vamos ide	pode pode
INF CONX	facer faceres facer facermos facerdes faceren	haber haberes haber habermos haberdes haberen	ir ires ir irmos irdes iren	poder poderes poder podermos poderdes poderen
FORMAS NOMINAIS	INF facer	INF haber	INF ir	INF poder
	XER facendo	XER habendo	XER indo	XER podendo
	PART feito	PART habido	PART ido	PART podido

¹ Conxúganse así os seus derivados: *afacer, desfacer, refacer, satisfacer*.

	OÍR	OUVIR	PARIR	POÑER/PÓR¹
PRESENTE IND	oio oes oe oímos oídes oen	ouzo ouves ouve ouvimos ouvides ouven	pairo pares pare parimos parides paren	poño pos pon poñemos/pomos poñedes/pondes poñen/pon
COPRETÉRITO IND	oía oías oía oíamos oíades oían	ouvía ouvías ouvía ouviamos ouviades ouvían	paría parías paría pariamos pariades parían	poñía/puña poñías/puñas poñía/puña poñiamos/puñamos poñiades/puñades poñían/puñan
PRETÉRITO IND	oín oíches oíu oímos oístes oíron	ouvín ouviches ouviu ouvimos ouvistes ouviron	parín pariches pariu parimos paristes pariron	puxen puxeches puxo puxemos puxestes puxeron
ANTEPRETÉRITO IND	oíra oíras oíra oíramos oírades oíran	ouvira ouviras ouvira ouvíramos ouvirades ouviran	parira pariras parira paríramos parirades pariran	puxera puxeras puxera puxeramos puxerades puxeran
FUTURO IND	oirei oirás oirá oiremos oiredes oirán	ouvrei ouvirás ouvirá ouviremos ouviordes ouvirán	parirei parirás parirá pariremos pariredes parirán	poñerei/porei poñerás/porás poñerá/porá poñeremos/poremos poñeredes/poredes poñerán/porán
POSTPRETÉRITO IND	oiría oirías oiría oiriamos oiriades oirían	ouviría ouvirías ouviría ouviriamos ouviríades ouvirían	pariría parirías pariría paririamos paririades parirían	poñería/poría poñerías/porías poñería/poría poñeríamos/poriamos poñeriades/poriades poñerían/porían
PRESENTE SUBX	oía oias oía oíamos oíades oían	ouza ouzas ouza ouzamos ouzades ouzan	paira pairas paira pairamos pairades pairan	poña poñas poña poñamos poñades poñan
PRETÉRITO SUBX	oíse oíses oíse oísemos oísesdes oísen	ouvisé ouvises ouvisé ouvisemos ouvisedes ouvisen	parise parises parise parisemos parisedes parisen	puxese puxeses puxese puxésemos puxésedes puxesen
FUTURO SUBX	oír oíres oír oírmos oírdes oíren	ouvir ouviros ouvir ouvirmos ouvirdes ouviren	parir pariros parir parirmos parirdes pariren	puxer puxeres puxer puxermos puxerdes puxeren

IMPERATIVO	oe oíde	ouve ouvide	pare paride	pon poñede/ponde
INF CONX	oír oíres oír oírmos oírdes oíren	ouvir ouvires ouvir ouvirmos ouvirdes ouviren	parir parires parir parirmos parirdes pariren	poñer/pór poñeres/pores poñer/pór poñermos/pormos poñerdes/pordes poñeren/poren
FORMAS NOMINAIS	INF oír	INF ouvir	INF parir	INF poñer/pór
	XER oíndo	XER ouvindo	XER parindo	XER poñendo/pondo
	PART oído	PART ouvido	PART parido	PART posto

¹ Conxúganse así os seus derivados formados con *ante-, a-, com-, contra-, de-, descom-, dis-, ex-, im-, indis-, o-, predis-, presu-, pro-, re-, recom-, su-, super-, tras-, xusta-*.

	PRACER¹	QUERER	SABER	SER
PRESENTE IND	prazo praces prace pracemos pracedes pracen	quero [´ε] queres [´ε] quere [´ε] queremos queredes queren [´ε]	sei sabes sabe sabemos sabedes saben	son es [´ε] é [´ε] somos sodes son
COPRETÉRITO IND	pracía pracías pracía praciamos praciades pracían	quería querías quería queriamos queriades querían	sabía sabías sabía sabiamos sabiades sabían	era eras era eramos erades eran
PRETÉRITO IND	prouguen prougueches prougo prouguemos prouquestes prougueron	quixen quixeches quixo quixemos quixestes quixeron	souben soubeches soubo soubemos soubestes souberon	fun fuches foi fomos fostes foron
ANTEPRETÉRITO IND	prouguera prougueras prouguera prougueramos prouguerades prougueran	quixera quixeras quixera quixeramos quixerades quixeran	soubera souberas soubera souberamos souberades souberan	fora foras fora foramos forades foran
FUTURO IND	pracerei pracerás pracerá praceremos praceredes pracerán	quererei quererás quererá quereremos quereredes quererán	saberei saberás saberá saberemos saberedes saberán	serei serás será seremos seredes serán

POSPRETÉRITO IND	pracería pracerías pracería praceríamos praceriades pracerían	querería quererías querería quereríamos quereriades quererían	sabería saberías sabería saberíamos saberíades saberían	sería serías sería seríamos seriades serían
PRESENTE SUBX	praza prazas praza prazamos prazades prazan	queira queiras queira queiramos queirades queiran	saiba saibas saiba saibamos saibades saiban	sexa sexas sexa sexamos sexades sexan
PRETÉRITO SUBX	prouguese prougueses prouguese prouguésemos prouguésedes prouguesen	quixese quixeses quixese quixésemos quixésedes quixesen	soubese soubeses soubese soubésemos soubésedes soubesen	fose foses fose fósemos fósedes fosen
FUTURO SUBX	prouguer prougueses prouguer prouguermos prouguerdes prougueren	quixer quixeres quixer quixermos quixerdes quixeren	souber souberes souber soubermos souberdes souberen	for fores for formos fordes foren
IMPERATIVO	prace pracede	quere queredede	sabe sabede	sé sede
INF CONX	pracer praceres pracer pracermos pracerdes praceren	querer quereres querer querermos quererdes quereren	saber saberdes saber saberemos saberdes saberem	ser seres ser seremos serdes serem
FORMAS NOMINAIS	INF pracer	INF querer	INF saber	INF ser
	XER pracendo	XER querendo	XER sabendo	XER sendo
	PART pracido	PART querido	PART sabido	PART sido

¹ Os seus derivados *apracar*, *compracer* e *despracer* son totalmente regulares.

	TER¹	TRAER²	VALER³	VER⁴	VIR⁵
PRESENTE IND	teño tes ten temos tendes/tedes teñen	traio traes trae traemos traedes traen	vallo vales vale valemós valedes valen	vexo ves ve vemos vedes ven	veño vés vén vimos vindes/vides veñen
COPRETÉRITO IND	tiña tiñas tiña tiñamos tiñades tiñan	traía traías traía traíamos traíades traían	valía valías valía valíamos valiades valían	vía vías vía viamos viades vían	viña viñas viña viñamos viñades viñan
PRETÉRITO IND	tiven tiveches tivo tivemos tivestes tiveron	trouxen trouxeches trouxo trouxemos trouxestes trouxeron	valín valiches valeu valemós valestes valeron	vin viches viu vimos vistes viron	viñ viñeches veu viñemos viñestes viñeron
ANTEPRETÉRITO IND	tivera tiveras tivera tiveramos tiverades tiveran	trouxera trouxeras trouxera trouxeramos trouxerades trouxeran	valera valeras valera valeramos valerades valeran	vira viras vira viramos virades viran	viñera viñeras viñera viñeramos viñerades viñeran
FUTURO IND	tereí terás terá teremos teredes terán	traerei traerás traerá traeremos traeredes traerán	valerei valerás valerá valeremos valeredes valerán	vereí verás verá veremos veredes verán	vierei virás virá viremos viredes virán
POSPRETÉRITO IND	tería terías tería teríamos teriades terían	traería traerías traería traeríamos traeriades traerían	valería valerías valería valeríamos valeriades valerían	vería verías vería veríamos veriades verían	viría virías viría viríamos viriades virían
PRESENTE SUBX	teña teñas teña teñamos teñades teñan	traía traías traía traíamos traíades traían	valla vallas valla vallamos vallades vallan	vexa vexas vexa vexamos vexades vexan	veña veñas veña veñamos veñades veñan
PRETÉRITO SUBX	tívese tíveses tívese tívésemos tívésedes tívesen	trouxese trouxeses trouxese trouxésemos trouxésedes trouxesen	valese valeses valese valésemos valésedes valesen	vise víses vise vísemos vísedes visen	viñese viñeses viñese viñésemos viñésedes viñesen
FUTURO SUBX	tiver tiveres tiver tivermos tiverdes tiveren	trouxe trouxe trouxe trouxe trouxe trouxe	valer valeres valer valeremos valerdes valeren	vir vires vir virmos virdes viren	viñer viñeres viñer viñeremos viñerdes viñeren

IMPERATIVO	ten tende	trae traede	vale valed	ve vede	ven vinde/vide
INF CONX	ter teres ter termos terdes teren	traer traeres traer traermos traerdes traeren	valer valeres valer valermos valerdes valeren	ver veres ver vermos verdes veren	vir vires vir virmos virdes viren
FORMAS NOMINAIS	INF ter	INF traer	INF valer	INF ver	INF vir
	XER tendo	XER traendo	XER valendo	XER vendo	XER vindo
	PART tido	PART traído	PART valido	PART visto	PART vido/vindo

¹ Os derivados *abster*, *ater*, *conter*, *deter*, *entretar*, *manter*, *reter* e *soster* seguen este modelo.

² Os derivados *abstraer*, *atraer*, *contraer*, *distraer*, *extraer*, *retraer* e *subtraer* son totalmente regulares.

³ O derivado *equivaler* conxúgase do mesmo xeito.

⁴ Os derivados *entrevir*, *previr*, *rever* seguen o seu paradigma, pero *prover* só no tema de presente e nas formas nominais, nos demais casos é regular.

⁵ Conxúganse así os derivados *advir*, *convir*, *contravir*, *desavir*, *desconvir*, *devir*, *intervir*, *previr*, *provir*, *reconvir* e *sobrevir*, aínda que no tema de perfecto algúns deles tenden a conxugarse polo modelo regular.

O PARTICIPIO

Verbos regulares con participio irregular

abrir	aberto	morrer.....	morto
adscribir.....	adscrito	prescribir.....	prescrito
circunscribir.....	circunscrito	proscribir.....	proscrito
describir.....	descrito	reabrir.....	reaberto
entreatrir.....	entreatberto	reescribir.....	reescrito
escribir.....	escrito	reinscribir.....	reinscrito
inscribir.....	inscrito	subscribir.....	subscrito
manuscibir.....	manuscrito	transcribir.....	transcrito

Verbos irregulares con participio irregular

acubrir	acuberto	desfacer	desfeito
afacer	afeito	dicir	dito
anteponer/antepor	anteposto	dispoñer/dispor	disposto
apoiar	aposto	encubrir	encuberto
arrepór	arrepósito	entrevir	entrevisto
compoñer/compor	composto	expoñer/expor	exposto
contrafacer	contrafeito	facer	feito
contraponer/contrapor	contraposto	impoñer/impór	imposto
cubrir	cuberto	indispoñer/indispor	indisposto
depoñer/depór	deposto	interpoñer/interpor	interposto
desafacer	desafeito	opoñer/opór	oposto
desapoñer/desapor	desaposto	poñer/pór	posto
descompoñer/descompor	descomposto	pospoñer/pospor	posposto
descubrir	descuberto	predicir	predito
desdicir	desdito	predispoñer/predispor	predisposto

presupoñer/presupor	presuposto
prever	previsto
propoñer/propor	proposto
rarefacer	rarefacto
recompoñer/recompor	recomposto
redescubrir	redescuberto
refacer	refeito
reimpoñer	reimposto
repoñer/repór	reposto

rever	revisto
satisfacer	satisfeito
sobreexpoñer/sobreexpor	sobreexposto
sobrepoñer/sobrepór	sobreposto
superpoñer/superpor	superposto
supoñer/supor	suposto
traspoñer	trasposto
ver	visto
xustapoñer/xustapor	xustaposto

Verbos con dous participios

absolver	absolvido/absolto
acender	acendido/aceso
acoller	acollido/acolleito
aflixir	aflixido/aflito
aprender	aprendido/apreso
avolver	avolvido/avolto
bendicir	bendicido/bendito
cansar	cansado/canso
ceibar	ceibado/ceibo
coller	collido/colleito
comer	comido/comesto
contradicir	contradicionado/contradito
controverter	controvertido/controverso
descalzar	descalzado/descalzo
desencoller	desencollido/desencolleito
desenvolver	desenvolvido/desenvolto
desprover	desprovido/desprovisto
devolver	devolvido/devolto
disolver	disolvido/disolto
elixir	elixido/electo
encoller	encollido/encolleito
envolver	envolvido/envolto
enxugar	enxugado/enxoito
erguer	erguido/ergueito
escoller	escollido/escolleito
espertar	espertado/esperto
eximir	eximido/exento
fartar	fartado/farto
fixar	fixado/fixo
fritir	fritido/frito
frixir	frixido/frito

imprimir	imprimido/impreso
inserir	inserido/inserto
limpar	limpado/limpo
malcomer	malcomido/malcomesto
maldicir	maldicido/maldito
nacer	nacido/nado
pagar	pagado/pago
posuír	posuído/poseso
prender	prendido/preso
prover	provido/provisto
recluír	recluído/recluso
recoller	recollido/recolleito
reelixir	reelixido/reelecto
refritir	refritido/refrito
reimprimir	reimprimido/reimpreso
reinserir	reinserto/reinserto
resolver	resolvido/resolto
retorcer	retorcido/retorto
revolver	revolvido/revolto
romper	rompido/roto
salvar	salvado/salvo
secar	secado/seco
sepultar	sepultado/sepulto
sobreimprimir	sobreimprimido/sobreimpreso
soltar	soltado/solto
suspender	suspendido/suspenso
suxeitar	suxeitado/suxeito
toller	tollido/tolleito
torcer	torcido/torto
volver	volvido/volto

Adverbios e locucións adverbiais

LUGAR

á beira	alén	avante	enriba
a carón	algures	cerca	fóra
a contramán	alí	debaixo	lonxe
a rente(s)	aló	dentro	ningures
abaixo	ao/ó lado	derredor	onde
acá	ao/ó pé	derriba	preto
acó	ao/ó redor	detrás	u?
acólá	aquén	diante	veláí
adiante	arredor	embaixo	velaquí
aí	arriba	en fronte	xalundes
alá	atrás	encima	

TEMPO

a cada canto	asemade	deica un pouco	noutrora
a cada pouco	atrás	deseguida	nunca
a deshora	axiña	deseguido	o outro antonte
a destempo	cando	despois	onte
a diario	cedo	detrás	outrora
a miúdo	cerca	diante	para o outro día
a tempo	daquela	en diante	pasadomañá
acotío	de alí a pouco	en tempo	por veces
agora	de aquí a pouco	endexamais	pouco a pouco
aínda	de camiño	endoutro día	pouco e pouco
antano	de cando en cando	enseguida	preto
antes	de cando en vez	entón	pronto
antes de	de momento	entrementres	seguido
antonte	de raro en raro	hogano	sempre
ao/ó outro día	de tempo en tempo	hoxe	tarde
ao/ó pouco	de vez en cando	hoxe en día	trasantonte
ao/ó raro	decontado	inda	xa
aos/ós poucos	decontino	logo	xacando
arestora	decote	mañá	xamais
arreo	decotío	mentres	
ás veces	deica pouco	namentres	

CANTIDADE E PRECISIÓN

a medias	dabondo	medio	só
abondo	de máis	menos	soamente
algo	de menos	mesmamente	talmente
apenas	de sobra	mesmo	tan
bastante	de todo	moi	tanto
ben	demasiado	moito	xustamente
canto	logo	nada	xusto
case	máis	por aí	
casemente	malamente	pouco	

MODO

a correr	amodo	como	en balde
a dereitas	ao/ó cabo	de balde	engorde
a eito	ao/ó chou	de face	gratis
a escape	ao/ó dereito	de golpe	mal
a feito	ao/ó fin	de pronto	mellor
á fin	ao/ó xeito	de propósito	paseniño
á mantenta	ás présas	de repente	peor
á présa	ás toas	de socate	secasí
a propósito	asemade	de socato	
a treo	así	de súpeto	
adrede	ben	devagar	

AFIRMACIÓN

abofé	de certo	tamén
así mesmo	si	xaora

NEGACIÓN

nin	non xa	tampouco
non	sequera	

DÚBIDA

acaso	quizabes	seica
ao/ó mellor	quizais	talvez
disque	se cadra	
poida que	se callar	

Preposicións e locucións prepositivas

a	ao/ó par de	con	en par de	por mor de
á beira de	ao/ó pé de	con respecto a	en troques de	preto de
a carón de	ao/ó redor de	conforme (a)	en vez de	quitando
a causa de	após	consonte	encima de	respecto a
a diferenza de	aquén de	contra	encol de	respecto de
a forza de	arredor de	contra de	enriba de	riba de
a par de	arriba de	de	entre	sacado
á parte de	ata	de par de	excepto	sacando
a pesar de	até	debaixo de	fóra	salvante
a poder de	atrás de	deica	fóra de	salvo
a por de	baixo	dende	fronte a	segundo
a prol de	baixo de	dentro de	lonxe de	sen
a rente(s) de	bardante	derredor de	malia	senón
a respecto de	bardante de	derriba de	mediante	so
a son de	beira de	des	menos	sobre
a través de	cabo	desde	no canto de	sobre de
abaixo de	cabo de	despois de	onda	tocante a
acerca de	canda	detrás de	para	tras
ademais de	canto a	diante de	perante	tras de
aga	cara a	durante	por	verbo de
agás	cas	en	por ante	xunta
alén de	cas de	en canto a	por causa de	xunto a
amais de	cerca de	en favor de	por cousa de	xunto de
ante	cima de	en fronte de	por culpa de	
antes de	co gallo de	en lugar de	por medio de	

Preposicións e locucións conxuntivas

COPULATIVAS

a mais	e	e mais	mais	nin
--------	---	--------	------	-----

DIXUNTIVAS e DISTRIBUTIVAS

ben...ben cal...cal	nin...nin ora...ora	ou ou...ou	(que)...que quer...quer	volta...volta xa...xa
------------------------	------------------------	---------------	----------------------------	--------------------------

ADVERSATIVAS

a menos que aga que agás que agora ben agora que aínda que así e todo	bardante que con todo e iso que emporiso en troques excepto que fóra de que	inda que mais menos que mentres (que) no entanto non obstante ora ben	ora que pero porén por iso quitado que quitando que sacado que	sacando que senón senón que só que
---	---	---	--	---

CONCESIVAS

a pesar de que a pouco que aínda que así	ben que inda que máis que mal que	malia que mesmo que nin que por (+ adx) que	por máis que por moito que por pouco
---	--	--	--

CONDICIONAIS

a menos que a nada que a non ser se a non ser que a pouco que aga que aga se	agás que agás se bardante que cando caso de que catar se con que	con tal de que con tal que de non ser que de non ser se en caso de que excepto que excepto se	onda non quitado que quitado se quitando que quitando se sacado que sacado se	sacando que sacando se salvo que salvo se se sempre que senón que
--	--	---	---	---

CAUSAIS

como
como queira que
dado que

pois
pois que
por causa de que

por cousa de que
por culpa de que
por mor de que

porque
posto que
que

visto que
xa que

CONSECUTIVAS

(así) pois
(así) que
conque
daquela

de aí que
de forma que
de maneira que
de modo que

de xeito que
entón
logo
polo tanto

por conseguinte
por tanto
tan...que
tanto...que

xa que logo

FINAIS

a fin de que
a que

en favor de que
para que

porque
que

LOCATIVAS

onde
onde queira que

TEMPORAIS

antes de que
antes que
ao/ó que
apenas
asemade
así que
ata que

até que
axiña que
cada vez que
cando
cando queira que
decontado que
deica que

dende que
des que
desde que
deseguida que
despois de que
despois que
en canto

en tanto
entre tanto
entrementes
inda ben non
logo que
mal
mentres

mentres tanto
namentres
non ben
(por) en canto
sempre que
tan presto
tan pronto

MODAIS

(así) como
ben como
coma se
como queira que

como se
conforme
consonte
de forma que

de maneira que
de modo que
de xeito que
mal como

segundo
sen que
(tal) cal
(tal) como

tal e como

COMPARATIVAS

ca
coma

como
que

COMPLETIVAS

que
se